

НАША

10 | 2025

НОВОАПОСТОЛЬСЬКА

СІМ'Я

ЧАСОПИС НОВОАПОСТОЛЬСЬКОЇ ЦЕРКВИ
**ДОВІРА, СЛІДУВАННЯ,
СПАСІННЯ**



Богослужіння
Окружного Апостола
у м. Кальв / Південна Німеччина,
30 березня 2025 року

**КОРОТКА ІСТОРІЯ
ЗАЛЕЖНОСТЕЙ**

Огляд
залежностей,
що мали місце
в історії людства

Залежності

Від задоволення до залежності



ЗМІСТ



ІМПУЛЬС

- 3 Думка, що має значення
(Імпульс із богослужіння
Першоапостола)

БОГОСЛУЖІННЯ

- 4 Богослужіння Окружного Апостола
Еріха у м. Кальв / Південна Німеччи-
на, 30 березня 2025 року

ЗАЛЕЖНОСТІ

- 12 Коротка історія залежностей
(Огляд залежностей, що мали місце
в історії людства)
- 14 Залежності у цифрах
(Про основні причини смертності
у світі)
- 16 «...і не дбайте про тіло задля похотей»
(Уривки з Біблії про боротьбу з речовинами,
що викликають залежність)
- 18 Роздуми про головне
(Про виникнення посту)



ТОЧКА ЗОРУ

- 20 Вірувати, маючи залежність
(Апостол Мартін Шнауфер)

ПОРАДИ БАТЬКАМ

- 21 Як дітям розпізнати,
кому довіряти, а кому ні?

КОРОТКІ РЕПОРТАЖІ

- 22 Україна. Перебування Апостола
у громадах Харкова й Миргорода

Думка, що має значення

Якщо ми бажаємо стати подібними до Ісуса Христа, то маємо бути готовими відмовитися від багатьох своїх власних поглядів. Це непросто. Навпаки: це є викликом для нас.

Скрізь у світі, а також у церкві, відчувається дух роз'єднання. Знову й знову лунають голоси, які твердять, що певним людям немає місця в громаді. Іноді це стосується одних, іноді інших. І при цьому кажуть: «Цим грішникам тут не місце!» Прикметно, що зазвичай йдеться про гріхи інших людей, які здаються нам особливо важкими.

Ми легко забуваємо: церква не належить нам. Це церква Ісуса Христа. Думка людей не має жодного значення. Важливо, що Ісус любить усіх людей однаковою любов'ю, хочемо ми цього чи ні. Він не любить гріх, але любить грішника – безумовною любов'ю! Його любов не судить і не засуджує. Ця проста істина є фундаментальною – для нашої віри, для життя в громаді і для нашого особистого шляху з Христом. Христос закликає нас не засуджувати ближніх, а приймати їх: чужинців, слабких, інакодумців. Не тому, що вони поступають правильно, а тому, що Він працює над ними – як і над усіма нами. Жоден з нас не досконалий. Усі потребують милості й терпіння Христа. Як ми, так і наші ближні.

Імпульс із богослужіння Першоапостола



Оксана Анісімова

Довіра, слідування, спасіння

*30 березня 2025 року Окружний Апостол Міхаель Еріх
провів урочисте богослужіння у місті Кальв.
В його основу було покладено біблійну цитату
із Псалма 25, вірша 20.*

Збережи мою душу й спаси мене,
щоб я не зазнав ганьби,
бо я до Тебе прибігаю.

Псалм 25, 20

Дорогі брати і сестри, які перебувають тут, у нашій церкві в Кальві, а також ті, що приєдналися до нас через трансляцію, сердечно вітаю вас на цьому богослужінні. Я радий, що знову маю нагоду бути в Кальві й перебувати на цьому богослужінні у єднанні з служителами округу, а також з братами й сестрами.

Дорогі брати і сестри, біблійна цитата, яка лежить в основі цього богослужіння, взята із Псалма 25, вірша 20, який озаглавлений так: «Молитва за прощення гріхів і Боже керівництво». У 20-му вірші псалмспівець, зокрема, наголошує: *«Збережи мою душу й спаси мене, щоб я не зазнав ганьби, бо я до Тебе прибігаю»*. Псалмспівець, ймовірно, перебував у доволі скрутному становищі. Це впливає також з інших віршів 25-го Псалма, де автор, зокрема, зазначає: *«Гріхів юности моєї і переступів моїх не згадуй, з милосердя Твого згадай мене, о Господи, доброти Твоїї ради!»* (Псалом 25, 7). Псалмспівець, як видно, переживав душевну тривогу. Подібне, дорогі брати й сестри, іноді трапляється з нами: адже й ми грішні. Можливо, хтось із нас також каже: *«Гріхів юности моєї і переступів моїх не згадуй, з милосердя Твого згадай мене, о Господи, доброти Твоїї ради!»* (Псалом 25,7). Є чимало речей, які – якщо сказати простою мовою – ми «волочимо» за собою. У нас є помилки, і, ми, можливо, вже безліч разів намагалися подолати той чи інший недолік або змінити свою поведінку, але бачимо: «Насправді це нам не дуже вдається». Отже, всі ми грішні, ніхто з нас не безгрішний. Тому всім нам, дорогі брати й сестри, необхідно вповати на Божу милість.

Жертва Ісуса Христа і спасіння

Душевні неспокій і тривога виникають також тоді, коли усвідомлюємо, що будь-який гріх віддаляє нас від Бога. Як обійтися без жертви Ісуса Христа? Без Його жертви нам годі знову прийти до Бога. Дякуємо Богові – у прямому значенні цього слова – що Божий Син приніс Себе у жертву за нас, усіх людей. Адже тільки завдяки Його жертві гріхи й провини можуть бути скасовані. Іноді ми поведимося так, що, озираючись, розуміємо: така поведінка дійсно не личить тобі, Божій дитині. Ти щонеділі ходиш до церкви й слухаєш Боже слово, та все ж поводишся не належним чином. Подібні міркування пригнічують душу. І ти потрапляєш у ситуацію, в якій опинився псалмспівець.

Існують ще зовнішні чинники, які обтяжують нас. Приміром, деякі люди з нашого оточення не сприймають серйозно нашу віру або навіть насміхаються з неї. Це особливо стосується оточення наших дітей чи підлітків. «Що? Ти дійсно віриш, що Ісус був Божим Сином?» Люди з нашого оточення, можливо, не сприймають серйозно нашу віру в те, що Ісус, відповідно до обітниці, прийде вдруге, аби взяти нас до Себе.

Отже, існує чимало речей, які обтяжують душу людини: це внутрішні й зовнішні тягарі. Коли ми опиняємося в такій ситуації, то маємо молитися про Боже прощення і керівництво. Адже в кінцевому підсумку завжди важливо довіряти Богові, вірити особливо в час турбот і негараздів у те, що Він допоможе нам, відкриє шлях, скерує наші серця й відчинить двері, яких ми, можливо, навіть і не бачимо.

Коли милостивий Бог допускає нам турботи й негаразди, то робить це не для того, аби обтяжувати чи псувати наше життя – якщо так можна сказати. Він допускає їх, бо, як казав Першоапостол Ернст Штрекайзен, жодна невипробувана істота, жодна невипробувана людина не увійде в Боже Царство. Тягарі, турботи й випробування є складовою нашого життя. Питання полягає лише в тому, чи ми достойно зносимо їх. Бо Бог завжди надає допомогу, аби долали турботи, тягарі й душевні страждання: Він подарував нам дар Святого Духа. А Святий Дух – це Божа сила, яка діє у нас. Чи завжди ми усвідомлюємо це? Таїнство Запечатання означає конкретно: Бог наділяє мене даром Святого Духа, Божою силою, яка супроводжує мене в житті. Якщо ми усвідомимо це, то збагнемо, дорогі брати й сестри, що маємо силу протистояти негараздам, душевним стражданням і турботам, а також долати їх. Однак найважливішим і найістотнішим у цьому зв'язку є довіра до Бога. Довіряти Господу навіть тоді, коли перед тобою постають виклики, – це і є віра. Я не можу доказати, що Бог існує. Я також не можу доказати, що Бог не існує. Це питання віри. Але впевненість віри в тому, що Бог існує і допомагає нам долати труднощі, нехай завжди перебуває в наших серцях, щоб ми могли сказати: «Так, ми віримо в Бога і знаємо, що Він разом з нами, бо довіряємо Йому».

Милостивий Бог має Свій план на кожного з нас. Ми не мусимо знаходитися в тій ситуації, у якій перебуваємо, адже Бог хоче повністю



⌘ Окружний Апостол за вівтарем громади Кальв



⌘ Хор є музичним обрамленням богослужіння



⇒ Окружний Апостол (ліворуч) з Апостолом Райнберґером (посередині) та єпископом Вестером

відкупити нас. Він бажає зробити нас подібними до Ісуса Христа. І коли Ісус Христос прийде вдруге, то ми неодмінно отримаємо необхідну міру милості, потрібну для того, аби виявитися достойними. По-людському нам важко уявити, що нас там чекає, бо ми досягнемо безпосереднє єднання з Богом.

Як знову повертаюся до питання проблем, турбот і негараздів. Не можна просто так, «з легкістю», як часто кажуть розмовною мовою, прийти до Бога. Аби увійти в безпосереднє єднання з Богом, необхідно подолати випробування, негаразди й клопоти. Кожен з нас має усвідомити, що має помилки й недоліки, як про це мовив псалмопівець

нашою біблійною цитатою, і молитися, аби Бог подарував нам прощення і Своє керівництво. Тоді Він завершить Свою велику справу. А ми прийдемо до Нього й побачити Його таким, як є, як сказано у Святому Писанні (1-е Івана 3, 1). Довіра до Бога є чимось надзвичайно важливим і суттєвим. Я сказав би, що вона змушує нас серйозно ставитися до того, про що каже нам милостивий Бог, тобто серйозно сприймати Його слово і щиро прагнути зростати до сутності Ісуса Христа. А, отже, слідувати за Господом. Слідувати за Ним не означає просто йти услід за Ним. А наслідувати Господа в Його діяннях і прагнути бути подібним до Нього, а також брати з Нього приклад.

Слідувати за Христом

Наведу декілька конкретних прикладів з Біблії: у Євангелії від Луки є притча Господа Ісуса про фарисея і митаря (Від Луки 18, 9-14). Якось фарисей і митар перебували у храмі й стояли перед Богом. Побачивши митаря, фарисей сказав – я передаю своїми словами: «О, Боже, дякую, що я не такий, як він!» З людської точки зору, очевидно, можна зрозуміти, що мав на увазі фарисей, коли побачив митаря. Адже митарі на той час не користувалися доброю репутацією. Вони співпрацювали з римською окупаційною владою. Їм було виділено територію, де вони збирали податки. З комерційної точки зору можна сказати: митники платили римлянам кошти за право збирати податки на окупованій ними території, і суму, яку вони платили римлянам, вони мали повернути для себе, аби не зазнати збитків. Саме тому вони чинили тиск на населення і намагалися витягнути з нього якомога більші кошти. З комерційної точки зору поведінка митників була цілком зрозумілою. Але саме така поведінка зробила їх непопулярними, зокрема, серед іудеїв. Поставімо себе на місце іудеїв: митники об'єдналися з окупаційною владою і чинили тиск на них, аби вичавити якомога більше коштів. Аж ось одного разу фарисей приходить у храм, де бачить митника й каже: «Боже, дякую Тобі, що я не такий, як ... оцей митар». З людської точки зору поведінку фарисея можна було б зрозуміти. А потім додав: *«Пошу двічі на тиждень, з усіх моїх прибутків даю десятину»* (Від Луки 18, 11-12). Отже, за суто зовнішніми ознаками він дотримувався Божого закону. Однак він забув про дуже важливий аспект, зокрема про те, що він, як і цей митар, залежний від Божої милості. Милості потребує кожна людина, бо є недосконалим грішником. Митар, на відміну від фарисея, знав про це, бо казав: «Боже, змилуйся надо мною грішним!» (Від Луки 18,13). Якщо поставити себе на місце персонажів цієї притчі, то можна припустити, що митар також дивився на фарисея. Можемо, приміром, уявити собі, що він побачив фарисея і подумав: «О, коли я дивлюся на нього, фарисея, який, безсумнівно, завжди дотримується Божих законів, то я, митар, потребую, Боже, Твої милості». І саме таке ставлення, дорогі брати й сестри, є вирішальним. Чи завжди ми усвідомлюємо, що залежимо від Божої милості? Якщо так, то просімо в Господа: *«Збережи мою душу й спаси мене, щоб я не зазнав ганьби, бо я до Тебе прибігаю!»* (Псалом 25, 20).

Боже слово застерігає

Іншим важливим аспектом є необхідність слухати Боже слово, ставитися серйозно до нього і впроваджувати його у життя. У Святому Писанні, зокрема, у Євангелії від Марка, розповідається про конкретну подію: Апостол Петро зайняв позицію Господа. Коли Господь об'явив йому, що саме має статися, то Петро переконливо сказав – я сформулюю це своїми словами: «Я буду поруч з Тобою. Я піду з Тобою на смерть, якщо це буде потрібно». Утім, Господь мовив: *«Істинно кажу тобі, що ти сьогодні, цієї ночі, заки півень заспіває двічі, тричі мене відречешся»*. Господь Ісус бачив те, чого Петро в цій ситуації не бачив, бо він сказав: *«Хоч би мені прийшлося з тобою і вмерти, не відречусь я Тебе!»* (Від Марка 14, 27-31). І сталося так, як передбачив Ісус. Про що це говорить мені, про що це говорить нам, брати й сестри? Господь знає і бачить усе. Він знає і бачить також те, що відбувається з нами у повсякденному житті. І Він дарує нам Своє слово, яке застерігає. Під час богослужіння ми чуємо як застереження, так і підтвердження. Якщо ми йдемо правильним шляхом, то отримуємо під час богослужіння від Бога підтвердження. А іноді Боже слово застерігає нас, і нам не слід ігнорувати це, бо Бог знає, що очікує нас, Він знає, що відбувається з нами. Отже, ставмося серйозно до Божого слова, яке ми чуємо на богослужінні. Утім, ставмося також серйозно до Божого слова, яке наповнює нашу душу у вигляді думок через Божу силу, що походить від дару Святого Духа.

Існує чимало ситуацій, у яких милостивий Бог дає нам сигнал або підказку. Нам не слід ігнорувати ці сигнали й підказки, бо Бог знає, що очікує нас. Він знає наше минуле, наше теперішнє і наше майбутнє. Довіряймо Господу.

Я знову повертаюся до нашої сьогоднішньої біблійної цитати з Псалма 25, 20: *«Збережи мою душу й спаси мене, щоб я не зазнав ганьби, бо я до Тебе прибігаю!»* Я хотів би ще раз по-особливому наголосити на понятті «довіра». Коли ми довіряємо комусь у своєму житті, то слова цієї людини мають для нас велике значення. Довіра – це щось надзвичайне, чудовий дар, яким можна ділитися з іншим. Якщо ми, як було сказано, довіряємо людині, то її слова мають для нас неабияку вагу. Тому, брати й сестри, завжди слухаймо Боже слово.



⌘ Священнослужителі округу Кальв

Ще одним важливим аспектом слідування за Господом є приклад з життя народу Ізраїлю. Він не раз вдавався до ідолопоклонства. Ключове слово: золоте теля (Вихід 32). Згодом народ не раз зазнавав потрясінь унаслідок власних учинків і в нього, ймовірно, виникала думка: «Як ми могли йти цим шляхом?»

І сьогодні існує чимало ідолів. Іноді, можливо, набувають значення речі, які віддаляють нас від віри в Бога або змушують відсунути на другий план наше прагнення бути прийнятими Господом. Звісно, у всіх нас є повсякденні справи. І, якщо бути чесними перед собою, то іноді важливе відходить на задній план через турботи чи радості земного життя. Але

все, що хоче витіснити Бога з центру нашого життя, – я скажу про це дещо гостро – є надзвичайно небезпечним. Господь Ісус розповідає про це в притчі про сіяча: *«От вийшов сіяч сіяти. І коли він сів, деяке впало край дороги, і прилетіло птаство і повидзьобувало його. Інше впало на ґрунт кам'янистий, де не було землі багато, і зараз же проросло, бо земля була неглибока. Як зійшло сонце, воно вигоріло, а що не мало коріння, усохло. Інше впало на тернину, і вибуяла тернина й заглушила його, Інше впало на добру землю і вродило одне в сто разів, друге в шістдесят, а інше в тридцять. Хто має вуха, нехай слухає»* (Від Матвія 13, 3-9).

Тернина з притчі – це турботи й радощі земного життя. Терни приховують чимало, тому треба зосередитися на найважливішому й просити в Господа, аби Він зберіг нашу душу й спас нас. Нехай Господь дозволить нам довіряти Йому й подбає про те, аби ніщо, окрім Нього, не займало центральне місце в нашому житті. Віра в Бога має бути завжди на першому місці. Ставити Бога на перше місце не завжди легко, іноді це пов'язано із справжньою боротьбою. Хто з нас не переживав цього? Тут можна навести паралель із добре відомою піснею: «Ніхто згнаний не був». Ми не бажаємо зазнати ганьбу й віддалитися від Бога. Тому важливо ставити Бога в центр свого життя – і безкомпромісно. У деяких життєвих ситуаціях не слід йти на компроміси. Слідування за Господом, наслідування Його, поставлення Його й віри в Бога в центр свого життя – це аспекти, які не передбачають жодних компромісів.

У цьому контексті я хотів би навести ще дві біблійні цитати. У Євангелії від Матвія 7, вірші 21, читаємо: *«Не кожний, хто промовляє до мене: Господи, Господи! - ввійде в Царство Небесне, лише той, хто чинить волю Отця мого, що на небі»*. Таким чином Господь дає нам абсолютно конкретну пораду: Бог спасає нас тоді, коли ми цікавимося Його волею й орієнтуємо своє життя на Його волю, на Його слово. Його воля відображена у Його заповідях. Звісно, я вже не раз вів мову про це, брати і сестри, але це дійсно так: якби кожна людина намагалася виконувати десять заповідей, то наш світ виглядав би зовсім по-іншому. Якщо ми бажаємо отримати спасіння від Господа, то маємо прийняти Його заповіді у своє життя і відповідно поступати. Господь Ісус звів усі заповіді до подвійної заповіді любові: *«...і будеш любити Господа, Бога твого, всім серцем твоїм, усією душею твоєю, всією думкою твоєю й усією силою твоєю. А друга: Будеш любити ближнього твого, як себе самого»* (Від Марка 12, 30-31).

Якщо ми будемо поступати відповідно до цієї подвійної заповіді, то створимо передумови для того, аби Господь подарував нам спасіння. А що ми, недосконалі люди, можемо дати Богові? Хто ми такі? Хто ми, коли стоїмо перед Богом? У 18-му розділі Євангелія від Матвія Господь Ісус дає нам підказку: Він покликав до Себе дитину, поставив її посеред Своїх учнів і мовив: *«Якщо ви не навернетесь і не станете, як діти, не ввійдете в Небесне Царство. Хто, отже, стане малим, як ця дитина, той буде най-*

більший у Небеснім Царстві» (Від Матвія 18, 3-4). У давнину дітям не приділяли великої уваги. Дитина стоїть з відкритими руками і не може нічого дати, але готова все прийняти. Саме таким є чисте серце дитини. Нам також треба мати таке чисте серце й усвідомити, що нам немає що дати Богові. Без Бога ми ні на що не здатні. Утім, усе, що ми робимо, робимо з чистої любові до Бога й до ближнього.

І ще одна, остання думка, про те, як знайти спасіння і бути з Господом. Йдеться про слідування та розуміння того, як виконувати його. Господь Ісус у багатьох місцях веде мову про слідування. Його Він, серед іншого, подає у вигляді образу, що легко зрозуміти. *«Хто бо з вас, коли захоче збудувати башту, не сяде перше й не порахує видатків, чи має чим закінчити, щоб часом, як поставить підвалину та не спроможеться скінчити, усі, що бачитимуть те, не почали сміятися з нього, мовляв, цей чоловік узявся будувати, та не міг закінчити!»* (Від Луки 14, 28-30). Іншими словами: треба збагнути, що слідування за Ісусом вимагає, аби людина цілковито віддавала себе. З людської точки зору, хтось може подумати, що можна слідувати за Богом, поки це приємно, а згодом знову ставити слідування під сумнів. Утім, важливо слідувати до кінця. Приклад з будівництвом вежі з Євангелія від Луки вельми виразно демонструє це. І в земному житті не добре, якщо починаєш будувати будинок, а згодом розумієш: *«Не впораюся!»*. Отже, сумнів і в земному житті призводить до фінансових втрат. У земному житті це, звісно можна виправити, але слідувати за Господом означає також приносити жертви. У тому числі, зберігати вірність Господу в скрутних чи важких ситуаціях. *«Хто витриває до кінця, той спасеться»* (Від Матвія 10, 22) – так сказано в Євангелії від Матвія. Тож з цього богослужіння візьмемо для себе такі основні думки: я робитиму все, що в моїх силах, аби зберегти свою душу і покладатимуся на люблячого Бога, я довірятиму Йому і віддаватиму все в Його руки, а також слідуватиму за Ним. Візьмемо з собою ці думки, які можна звести до короткої формули, що підсумовує найістотніше і дарує орієнтир у вірі. І врешті-решт ми можемо покладатися на те, що милостивий Бог подарує нам потрібну міру Своєї милості, яка необхідна для того, аби стояти достойно перед Ним.



Фото: Merry - stock.adobe

Коротка історія залежностей

Тютюнопаління, вживання наркотиків й алкоголю та інших одурманюючих речовин є поширеним явищем і зберігається з перебігом часу як жодне інше соціальне явище. Короткий огляд.

Найдавніші з виявлених на сьогоднішній день свідчень про існування одурманюючих речовин дослідники знайшли під час розкопок 9000-річної пам'ятки поблизу ріки Янцзи на півдні Китаю. Археологи виявили там два людські скелети і численні розписні керамічні посудини для вживання напоїв. На них є ботанічні й мікробні сліди алкоголю, як-от зерна рису, дріжджі та цвіль, що вказує на зберігання у них **пива** — принаймні, його версія тієї епохи (відвар, приготований з рису, бульб і трав'янистого злаку з народною назвою «зозуліні сльози»). Саме в розкопках тієї епохи були знайдені також перші письмові згадки про приготування і вживання **опіуму**, який вони називали словом «я», яке означає «радість».

Ймовірно, ще в 6000 році до Р. Х. на Кавказі виготовляли **вино**. Подібні стародавні винні культури існували також у Месопотамії і в регіонах сучасного Ірану та Єгипту. Залежно від регіону для приготування вина використовували різні фрукти. Згодом вино відіграло важливу роль у грецькій та римській культурі Античності. Однак значне вживання алкоголю

зафіксовано лише в Середні віки. У XVI столітті пиво стало буквально основним продуктом харчування; так, улюбленим середньовічним сніданком був пивний суп для дітей. А ось широке поширення наркотиків в Європі пов'язують з антиалкогольними законами, прийнятими в Англії в 1840 році. Саме тоді, унаслідок обмеження продажу алкоголю, робітничі верстви населення Англії знайшли заміну алкоголю в опіумних таблетках, виробництво і продаж яких почали процвітати.

Уживання опіуму й **канабісу** сягає у глибину історії. Так, існують археологічні докази вживання опіуму в Європі вперше близько 5700 р. до Р. Х.. У III-му тисячолітті до Р. Х. у Китаї та Індії вирощували **коноплю**, яку використовували для виготовлення одягу і ліків та для сп'яніння в ритуальних діях. У цю епоху був відомий лікувальний посібник китайського імператора Шень-нуна, в якому описувалося застосування **гашишу** як «ліків від розсіяності, кашлю і поносу». Римські лікарі I століття після Р. Х. теж схвально ставилися до опіуму, застосовуючи його для лікування різних захворювань. Наступна згадка про опіум міститься в описі спроб колонізації Китаю Великою Британією.



Фото: Michael - stock.adobe



Фото: stockpro - stock.adobe



Фото: portokals - stock.adobe

Саме тоді, за численними історичними свідченнями, Англія налагодила масові поставки наркотику на територію Китаю, вивозячи натомість з нього матеріальні цінності, зокрема, золото й хутро. До 1830 року понад десять мільйонів китайців вживали опіум, що призвело до важких фізичних і соціальних наслідків: вони втрачали вагу і нехтували своєю роботою та сім'єю. Аби фінансувати свою залежність, люди влізали в борги й зазнавали повне банкрутство. Імператор Даогуан вирішив жорстко покласти край торгівлі наркотиками і спробував перешкодити британцям імпортувати опіум, що в 1839 році спровокувало першу опіумну війну.

У 1492 році Христофор Колумб спостерігав, як індіанці з племені араваків Карибського басейну палили скручені в трубку листя рослини, яку вони називали тобако. Саме тому **тютюн** й отримав таку назву. Моряки привезли його до Європи в XVI столітті.

У XIX столітті вживання наркотичних речовин в Європі в цілому значно зросло. У 1806 році хімічним шляхом був вперше виготовлений **морфін**. У 1828 році компанія «Мерк» уперше розробила знеболювальний засіб під назвою «**героїн**». Під час франко-пруської війни героїном лікували тисячі поранених солдатів. Унаслідок цього чимало з них стали залежними від нього.

У той же період часу у Франції розвивалося вживання **гашишу**. Окрім гашишу, популярність стрімко завойовував абсент (міцний алкогольний напій). Цей напій використовувався як стимулюючий засіб у французькій колоніальній армії під час воєн у Північній Африці. Однак незабаром ставлення суспільства до абсенту різко змінилося, і в 1905 році він був заборонений в Бельгії, а згодом і в інших країнах Європи та США.

У 1859 році німецький хімік Альберт Німан виділив з листя коки **кокаїн**. До 1911 року вживання кокаїну в Лондоні стало сприйматися як суспільне

явище. Кокаїн став атрибутом життя певних верств суспільства. До його вживання активно вдавалися, приміром, солдати. У роки Першої світової війни воєначальники, стурбовані тим, що кокаїн пригнічує волю солдатів, вжили рішучих заходів, аби заборонити його. 25 років по тому американський виробник напоїв змішав екстракт листя коки з лимонадом і продавав його як ліки під назвою Кока-кола (Coca-Cola). В одному літрі коли містилося близько 250 міліграмів кокаїну. У 1914 році вживання кокаїну було заборонено законом США.

У дореволюційні роки в Україні/Україне набули поширення **морфій** і кокаїн. Зазвичай наркоманами ставали хворі, яким вводили морфій як знеболюючий засіб. Під час революцій і воєн з цієї ж причини залежність отримували поранені військові. Кокаїн вважався «богемним» наркотиком і був популярний до 1920-х років. До 1956 року героїн і наркотичні психостимулятори продавалися в аптеках без рецепта. У 1956-1957 роках були вжиті заходи щодо обмеження їх продажу. Окремим наказом героїн був взагалі заборонений у медичній практиці.

У 1940 році над Англією збили німецький літак, у пілота якого виявили кілька шматочків цукру, просочених **амфетамінами**. Одразу після цього Королівські ВПС почали вивчати їх дію для застосування в бойових операціях з метою зняття втоми і підвищення працездатності льотчиків. Під час В'єтнамської війни американські військовослужбовці спожили більше амфетамінів, ніж всі британські та американські збройні сили, разом узяті, під час Другої світової війни.

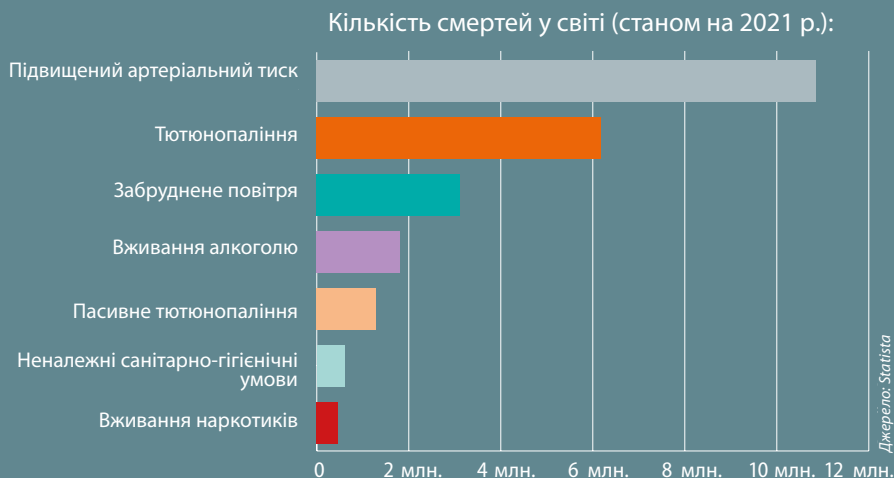
У 1970-ті роки найпоширенішою отруйною речовиною після тютюну й алкоголю у Німеччині став гашиш, проте завдяки культурі дискотек, що виникла в 1990-ті роки, гашиш був витіснений амфетамінами, особливо **екстазі**. Згодом у багатьох країнах світу поширилися й інші синтетичні наркотики, зокрема ЛСД. У 2006 році почалася реалізація курільних сумішей на основі синтетичного канабіноїду JWH-018 (**спайси**).



Фото: K2Ad - stock.adobe

Залежності в цифрах

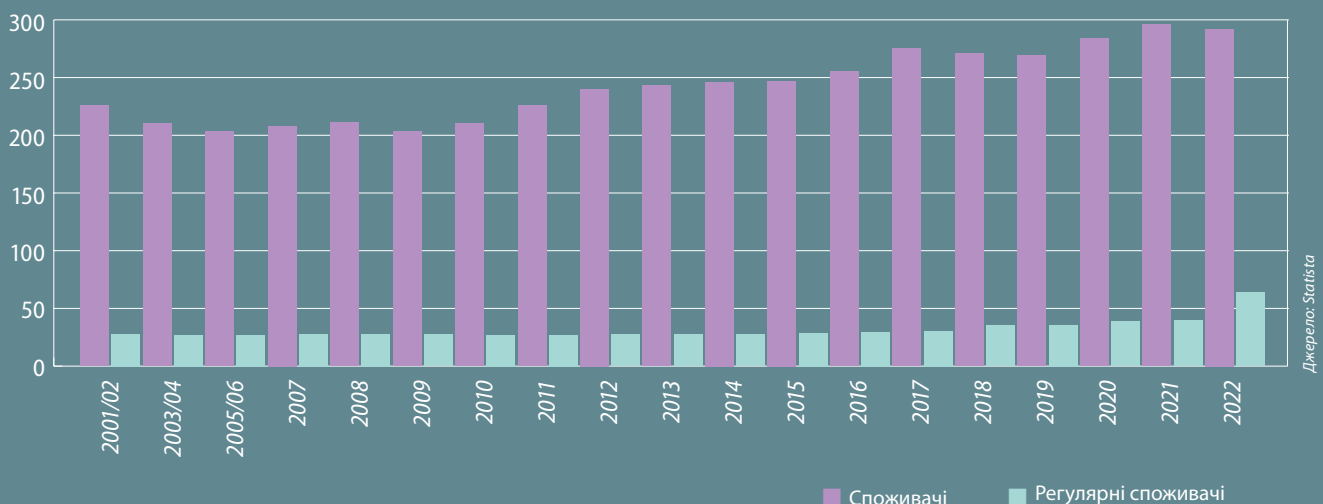
Старіння вже давно не є основною причиною смертності. Висока смертність часто обумовлена сукупністю багатьох факторів: біологічних, соціальних і поведінкових. Умови життя, рівень охорони здоров'я та ряд інших обставин служать своєрідним «фоном», на якому формуються основні причини смертності. Більшість людей світу помирають від серцево-судинних захворювань (ішемічна хвороба серця, інсульт), на другому місці причиною смерті є паління, а на третьому місці – забруднення повітря та респіраторні захворювання (COVID-19, хронічна обструктивна хвороба легень, інфекції нижніх дихальних шляхів).

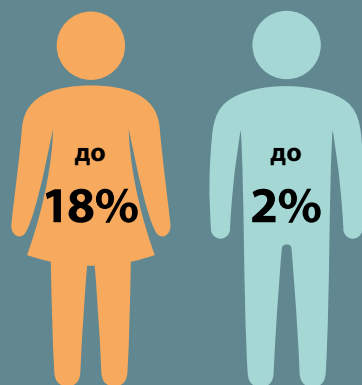


Споживання пива і вина на душу населення



Кількість споживачів нелегальних наркотиків з 2001 по 2022 рік (у мільйонах)

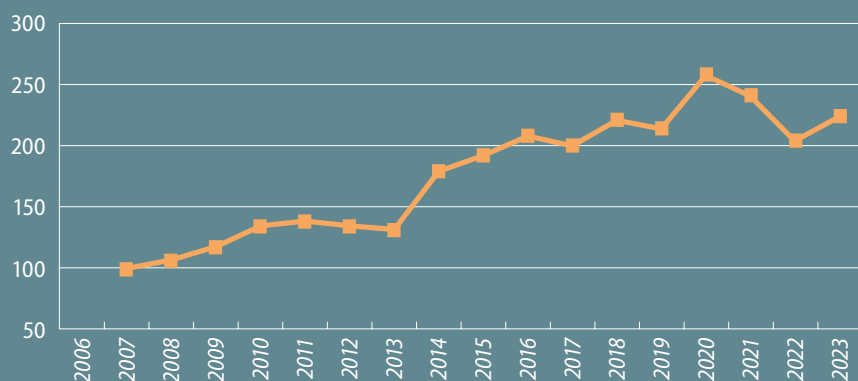




У західних країнах до 18 % молодих жінок і до 2 % молодих чоловіків страждають від розладів травлення (булімія, анорексія або компульсивне переїдання).

Джерело: Німецька головна служба з питань залежності

Використання Інтернету німецькою молоддю віком від 12 до 25 років значно зросло з 2006 до 2023 року.



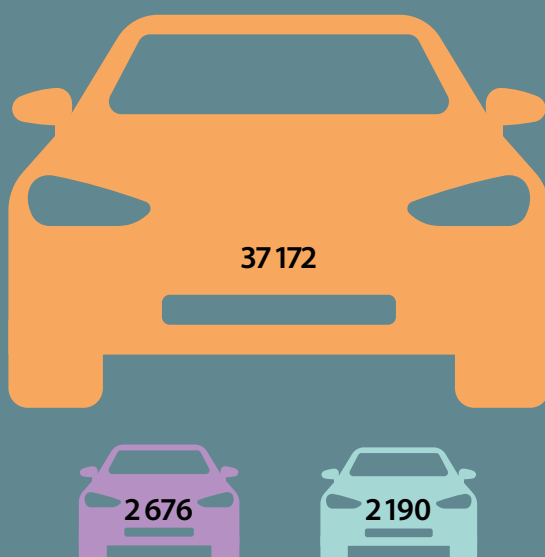
Джерело: Федеральний інститут громадського здоров'я

Розподіл залежностей в Австрії



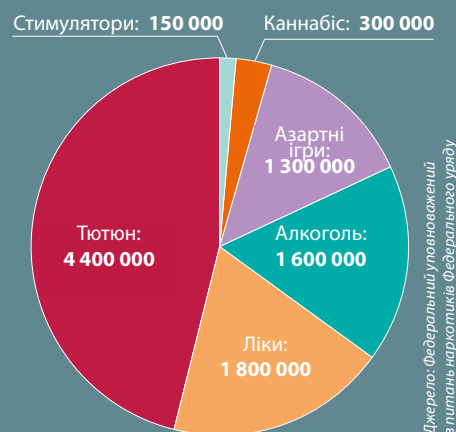
Дорожньо-транспортні пригоди під впливом алкоголю (2023)

Джерело: Statista, дорожньо-транспортні пригоди
ASTRA, Статистика Австрії



■ Німеччина ■ Австрія ■ Швейцарія

Розподіл залежностей у Німеччині



На жаль, аналогічного огляду для Швейцарії немає.

«...і не дбайте про тіло задля похотей»

(Римлян 13, 14)

Поради з Біблії щодо поводження з речовинами,
що викликають залежність

«Все мені можна», та не все корисне. «Все мені можна», та я не дам нічому заволодіти надо мною».

(1-е Корінтян 6, 12)



МАМОНА: ВЛАДА ГРОШЕЙ

«Жадібний біжить навздогін за багатством; | йому й не в догад, що його наздоженуть злидні» (Приповідок 28, 22).

«Ніхто не може двом панам служити: бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або триматиметься одного, а того знехтує. Не можете Богові служити – і мамоні» (Від Матвія 6, 24).

«Бо корінь усього лиха - грошлюбство, до якого деякі вдавшись, від віри відбились і прошили себе численними болями» (1-е Тимофію 6, 10).

«У вашій поведінці не будьте грошлюбні, задовольняйтесь тим, що маєте, сам бо говорив: «Я тебе не зоставлю, я тебе не покину» (Євреям 13, 5).

ВИНОГРАДНА ЛОЗА

Благословення...

«Ти напуваєш гори з твоїх горниць, земля насичується плодом діл твоїх. Вирощуєш траву для скоту, зела - на вжиток людям; щоб хліб із землі добували»

(Псалом 104, 14–15).

«Сказав їм Ісус: «Наповніть посудини водою.» Вони й виповнили їх по вінця. А Він їм далі каже: «Зачерпніть тепер та й несити до старости весільного». Тож понесли. Коли ж покуштував староста воду, що на вино обернулася, - а не знав же, звідки воно взялося: слуги лише знали, котрі води зачерпнули були, - то закликав староста молодого і до нього мовив: «Всяк чоловік добре вино спершу подає, а гірше, - як уп'ються. Ти ж приховав добре вино аж он по сю пору»

(Від Івана 2, 7–10).

«Кажу вам: Не питиму віднині з цього виноградного плоду аж до дня того, як питиму його новим з вами в Царстві Отця мого»

(Від Матвія 26, 29).

... чи прокляття?

«Вино - зрадливе, п'янки напої - буйні; | кожен, хто кружляє їх, - нерозумний»

(Приповідок 20, 1).

«Не бувай з тими, що впиваються вином, | ані між тими, що обжираються м'ясом, бо п'яниці й ненажери зубожіють, | а довге спання їх вбирає у лахи»

(Приповідок 23, 20–21).

«І не впивайтеся вином, яке доводить до розпусти, а сповнюються Духом»

(Ефесіанам 5, 18).



РЕВНОСТІ САУЛА ТА РОЗСУДЛИВІСТЬ ДАВИДА

«До чого б Давид не брався, все йому щастило, й Господь був з ним. Саул же, бачивши, що йому щастить вельми, почав його боятись. [...] Саул сказав Йонатанові, своєму синові, й усім своїм слугам, що треба Давида вбити.

[...] Саул шукав його без перестанку... (1-а Самуїла 18, 14–15; 19, 1; 23, 14).

«І перемовив Давид своїх людей тими словами й не дозволив їм накинутися на Саула. І встав Саул і пішов далі дорогою своєю. Потім встав і Давид, вийшов з печери та й закричав услід Саулові: «Пане мій, царю!» Коли ж озирнувся Саул позад, Давид припав лицем до землі й вклонився. І каже Давид до Саула: «Чому ти слухаєш людського наговору, мовляв, Давид хоче тобі лиха? Дивися, ось сьогодні ти бачив власними очима, як Господь тебе видав у мої руки в печері, а мені радили тебе вбити, та я ошадив тебе й сказав собі: Не зніму руки на мого пана, бо він помазаник Господній» (1-а Самуїла 24, 8–11).



Роздуми про головне

*У всіх основних світових релігіях існує практика відмови й утримання.
У цей час віруючі покликані зосередитися на своїй вірі
й таким чином наблизитися до Божественного.*

«Коли ж ви постите, не будьте сумні, як лицеміри: бо вони виснажують своє обличчя, щоб було видно людям, мовляв, вони постять. Істинно кажу вам: Вони вже мають свою нагороду. Ти ж, коли постиш, намасти свою голову й умий своє обличчя, щоб не показати людям, що ти постиш, але Отцеві твоєму, що перебуває в тайні; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі».

(Від Матвія 6, 16-18)

Щодо 40 днів

Саме так Ісус веде мову про те, як слід постити. Відмова від їжі з релігійних міркувань у християнстві має давню традицію, засновану на біблійних прикладах. Ісус проводив 40 днів у пустелі (див. Від Луки 4, 2; Від Матвія 4, 2), де Він утримувався від їжі та чинив опір спокусі диявола. Про це нагадує також 40-денний час посту, що розпочинається з Великої середи і триває до Великодня, який сформувався в IV столітті. Посилання на період у 40 днів існувало ще в епоху Старого Заповіту: згідно з біблійною оповіддю, 40 днів тривав потоп (див. Буття 7, 4), Мойсей перебував на горі Синай 40 днів (див. Вихід 24, 18), а Йона давав жителям міста Ніневії 40 днів, аби вони навернулися постом і покаванням (Йона 3, 4).

Бути стриманим, але не занадто

З огляду на тривалий період посту перед Великоднем, початковий суворий піст – як повна відмова від споживання їжі – був пом'якшений. Суворий піст був обов'язковим тільки в п'ятницю та суботу перед святом Великодня. В інші дні тижня перед Великоднем були дозволені хліб, сіль і вода. Згодом під час посту забороняли вживати м'ясо, яйця і молочні страви та дозволяли тільки один прийом їжі в день. До відмови від їжі додалася заборона відзначати свята.

Аби дотримуватися правил посту й при цьому розширити свій раціон харчування, люди згодом почали вдаватися до фантазій. Позаяк риба була дозволена, то ті, хто постив, незабаром почали говорити один одному, що бобри й видри, зрештою, живуть у воді, а тому їх слід зараховувати до риб. Деякі ченці заходили так далеко, що кидали оленів, курей або свиней у свої монастирські колодязі, аби включити їх до раціону свого харчування. Монахам – ймовірно, цистерціанцям з монастиря Маульбронн – також прийшло на думку дрібно нарізати м'ясо і зелень, загортати їх у тісто й подавати як пісне блюдо. Отримані таким чином маульгашени (німецькі пельмені) в Швабії не дарма ще називають «Herrgottsbscheißerle» («обманщики Бога»).

Через відмову наблизитися до Бога

Мартін Лютер виступав проти католицьких правил посту. У зв'язку з цим в Євангелічній церкві довгий час не було прийнято постити. У Новоапостольській церкві також немає встановленої практики посту. Однак сьогодні дедалі більша кількість християн відкривають для себе практику посту і в період між Великою серединою та Великоднем користуються можливістю зосередитися на головному, глибоко проникаючись Божою волею і переосмислюючи свої життєві принципи. При цьому

мова тут йде далеко не тільки про відмову від споживання їжі. Католицька та Євангелічна церкви щороку визначають девіз для часу посту, який спрямовує піст у конкретне русло. На 2025 рік Католицька церква під девізом «До гідності. Увага. Марш» запропонувала під час посту займатися соціально-екологічними проблемами, у той час як Євангелічна церква девізом «Глибокий вдих! Сім тижнів без паніки» закликала християн до прояву спокою та не дозволяти щоденним новинам занадто сильно турбувати себе, а роздумувати над Тим, Кому дана всяка влада.

ІУДАЇЗМ

З біблійних часів піст відіграє важливу роль в іудаїзмі. Постом віруючі прагнуть пом'якшити Божий гнів і примиритися з Богом. Піст може бути добровільним актом покаяння або релігійним обов'язком відповідно до іудейського річного циклу. Піст для іудеїв є не тільки зовнішнім проявом, а й покликаний змінювати віруючих зсередини й очищати їхні душі. Піст завжди пов'язаний з молитвою і жертвами для нужденних.

У найвідоміший іудейський день дотримання посту, у день примирення Йом Кіпур, відмовляються не тільки від споживання їжі. Існує сувора заборона на роботу, учні звільняються від навчання. Приймати душ, голитися, купатися, користуватися парфумерією і слухати музику також заборонено. У синагозі впродовж усього дня відбуваються молитви і виконання пісень.

ІСЛАМ

Для мусульман піст - це Божа заповідь. Поряд із сповіданням Бога, молитвою, поданням милостині та паломництвом до Мекки він є одним із п'яти стовпів ісламу. У місяць посту Рамадан, від сходу до заходу сонця, мусульмани відмовляються від їжі та напоїв, а також від тютюнопаління. Окрім того, їх закликають нікого не обмовляти, не обманювати і не ображати. Причини посту є подібними до християнських: слід покаятися, подолати похоті та пристрасті, укріпити почуття спільності та проявляти готовність прощати. Однак мусульманський піст – це також час святкування, адже щодня після заходу сонця піст переривається спільною трапезою.

ІНДУЇЗМ

Індуїсти регулярно постять, приміром, у день вшанування Бога або для того, аби отримати прощення гріхів. Однак фіксований час для посту не встановлений. Індуїстські гуру часто ведуть аскетичний спосіб життя або на якийсь час відмовляються від певних продуктів і вдаються до йоги та медитації. У деяких випадках, пов'язаних з постом, індуїсти відвідують священні для них місця, як-от храм, річку чи конкретне дерево.

Піст в індуїзмі не є обов'язком, а моральним і духовним актом, покликаним очистити тіло й дух та здобути прихильність божеств. В індуїзмі існують різні види посту, які більш-менш суворо регламентовані. Вони варіюються залежно від особистих переконань, сім'ї чи спільноти.

БУДДИЗМ

У буддизмі вчать, що життю людини притаманні страждання, розчарування та невдоволення. Але людина може покласти край усьому цьому, здолавши власну пожадливість. Тому буддисти практикують аскетичний спосіб життя. У буддизмі піст розглядають як шлях до просвітлення. Організація власного посту залежить від кожної людини зокрема. Деякі буддійські черниці й ченці зазвичай їдять тільки до 12 години дня. Інші практично повністю утримуються від їжі. Вони п'ють переважно воду, аби таким чином очистити тіло зсередини й звільнити свій дух. Багато буддистів постять під час свята Весака, яке нагадує про народження, просвітлення і смерть Будди.

Мартін Шнауфер, народився 14 жовтня 1961 року, до цього працював маркетологом. З 2013 року він перебуває у сані Апостола й опікується Апостольським округом Фрайбург/Тюбінген у Регіональній церкві Південна Німеччина. Окрім того, він бере участь у церковних робочих групах «Настави для священнослужителів» і «Музика». Одружений, має двох дітей і трьох онуків.



Фото: із архіву видавництва

Вірувати, маючи залежність

Залежність має безліч облич. Вона позбавляє сил, руйнує стосунки, змушує людей сумніватися в собі. Ті, хто страждає від залежності, часто борються не тільки з фізичними наслідками, а й переживають почуття провини й сорому. Окрім того, ті, хто страждає від залежності, ставлять собі принципові питання: «Чи присутній ще Бог у моєму житті? Чи чує Він мене ще? Чи я все ще важливий для Нього? Чи любить Він мене як і раніше? Чому Він не допомагає мені?»

Такі питання призводять до того, що люди, які потерпають від залежності, можуть утратити віру. «Віра не допомагає, а посилює докори моєї совісті». Якщо в голові поселяються такі думки, то вони можуть привести до ще більшого спустошення і виключення Бога з життя.

Віра – це не метод зцілення і не лікарство, але вона може бути джерелом сили. Вона може допомогти спрямувати погляд уперед, від особистої немочі до надії. Той, хто вірить у Христа та Його Євангеліє, знає, що зміни можливі, – не завдяки власній змозі, а завдяки Божій допомозі. Ісус, Син Божий, нікого не цурався; неважливо, які слабкості були в людей, Його звернення було беззастережним, але супроводжується закликком до покаяття!

Душпастирська опіка може бути вельми корисною для людини, яка потерпає від залежності, навіть якщо вона не дає відповіді на всі питання і не замінює потрібних методів лікування.

Разом з тим вона може сприяти тому, аби не втратити віру й довіру до Бога. Окрім того, духовна опіка може додати впевненості й вселяти мужність. Бог знає наші слабкості й недоліки і все ж любить нас. Наша віра показує, що, навіть потерпаючи від залежності, людина залишається улюбленим Божим дитям.

Для душпастирів це означає: не проявляти зарозумілість, а радше співчуття. Не аналізувати, а супроводжувати. Духовна опіка означає орієнтуватися на приклад Ісуса Христа і бути близьким до тих, від кого інші переважно відмежовуються. Просте слово, тиха молитва, щирі обійми є безмежно цінними для обтяженої душі.

Наш Катехізис підкреслює значимість душпастирської опіки. Її мета – допомагати віруючим і готувати їх до Другого Пришестя Христа. Душпастирі супроводжують ввірені їм душі в найрізноманітніших життєвих ситуаціях (див. КНЦ, п. 12.4). Ті, хто страждає від залежності, мають відчувати втіху. «Ти – улюблене Боже дитя» – така впевненість здатна вселити мужність. Не тому, аби було легко, а тому, що Сам Христос – наша надія. Не гріх визначає нашу сутність, а милість, яку дарує нам Бог.

Церква не вирішує усі проблеми, але вона доносить Євангеліє, благу звістку Ісуса. Ця звістка актуальна в будь-яких особистих життєвих ситуаціях. В успіху та поразці, у силі й слабкості, в оптимізмі та відчаї. Бог не робить жодної різниці. Завжди пам'ятаймо про це.



Як дітям розпізнати, кому довіряти, а кому ні?

Сьогодні день народження у батька Оскара, і він відзначає його з родиною та друзями. Коли один із його колег підійшов до Оскара й почав ставити йому безліч запитань, то хлопчик почувався ніяково – невже йому дійсно треба відповідати на всі питання цього дивного чоловіка? Де діти можуть і повинні встановлювати межі, аби бути, з одного боку, ввічливими, а з іншого – висловлювати свої власні потреби? Діти вчаться цьому завдяки досвіду взаємодії зі своїми батьками та з іншими людьми. Що можуть зробити дорослі, аби в їхніх дітей формувалася здорова довіра, а також відчуття, коли недовіра є доречною?

7 ФАКТОРІВ, ЩО ФОРМУЮТЬ ДОВІРУ

- **Подавати приклад:** Дорослі, які здійснюють догляд за дітьми, мають поводитися так, аби викликати до себе довіру й бути надійним прикладом для них.
- **Проявляти постійність:** Коли дорослі поведуться послідовно й дотримуються своїх обіцянок, то діти теж вчаться бути надійними.
- **Комунікувати:** Відкрите й чесне спілкування спонукає дітей висловлювати власні почуття, а також виявляти сумніви. Таке спілкування формує у них відчуття того, кому можна довіряти, а кому ні.
- **Виявляти любов:** Діти, які не відчувають до себе любові й поваги, можуть бути вразливими до спроб маніпуляції з боку дорослих, яким не варто довіряти.
- **Установлювати межі:** Дітей слід заохочувати встановлювати межі й розпізнавати, коли хтось порушує їх.
- **Розпізнавати небезпеку:** Діти повинні навчитися розпізнавати потенційні небезпеки та ризики і розуміти, як їм слід поводитися в подібних ситуаціях.
- **Підтримувати сильні сторони дитини:** Коли дорослі поважають індивідуальні сильні сторони дітей і сприяють їхньому розвитку, то вони таким чином показують, що вони є цінними такими, якими вони є. Така оцінка допомагає їм формувати сильний характер, встановлювати й дотримуватися меж.

Наташа Вольф закінчила педагогічний вуз і працює директором школи та вчителем у початковій школі. У неї троє дітей. В окрузі Ротвайль вона працює вчителем недільної школи та диригентом окружного дитячого хору.



Фото: із личного архива

УКРАЇНА

Перебування Апостола Будника в окрузі «Україна-Центр»

У липні 2025 року Апостол Анатолій Будник відвідав громади округу «Україна-Центр», зокрема, громади Харкова й Миргорода. У громаді Харкова відбулося зведення у сан священника.

Апостол у громадах Харкова й Миргорода

У суботу, 12 липня 2025 року, Апостол Будник, незважаючи на непросту ситуацію у місті, провів богослужіння у громаді Харкова. В основу свого богослужіння він поклав біблійну цитату з Діяння Апостолів 10, 34-35: «Тоді Петро почав говорити, мовивши: «Я справді розумію, що Господь не дивиться на особу, а в кожному народі, хто Його боїться і чинить правду, той Йому приємний». У цій проповіді Апостол порушив тему: «Божий острах» й зокрема сказав, що так як людський страх оберігає людину від земної смерті, тобто від 1-ї смерті, так й Божий острах оберігає душу людини від 2-ї смерті.



Фото: НАЦ України

Харків. Спільне фото з Апостолом

Про неї в Книзі Одкровенні мовиться: *«Блаженний і святий, хто одержує часть у воскресінні першому: над такими друга смерть не має влади, але будуть священиками Бога і Христа і царюватимуть з ним тисячу років»* (Одкровення 20, 6). Перша смерть, яку зазнають усі, якщо Господь не повернеться раніше, означає відлучення душі й духа людини від тіла, а друга смерть - відлучення душі й духа від Бога, що має негативні наслідки. Тож, подібно до язичника з італійського полку сотника Корнилія, проявляймо Божий острах і для цього будьмо, яким і він був: *«...побожний і богобоязливий з усім своїм домом; він чинив народові великі милостині й завжди Богові молився»*, тоді знайдемо Божу прихильність, яка проявилася у тому, що сотник й увесь його дім отримали хрещення Водою і Святим духом, які є запорукою осягнення Божої слави. Адже Сам Ісус на запитання Никодима, «старійшини юдейського» про те, хто може увійти в Царство Боже, відповів: *«Істинно, істинно кажу тобі: Коли хтось не вродиться з Води та Духа, не спроможен увійти у Царство Боже»* - (Від Івана 3, 5). Під час проповіді Апостол навів чимало прикладів з Біблії персонажів, які проявляли Божий острах, за що отримали від Бога нагороду.

Неабияку радість у братів і сестер громади викликало зведення молодого диякона Лугового Владислава, сина євангеліста Лугового Сергія, у сан священника. Після богослужіння відбулося жваве спілкування з Апостолом та один з одним.



Харків. Фото Апостола із священником Луговим на згадку

Унеділю, 13 липня 2025 року, Апостол провів богослужіння у невеличкій громаді Миргорода, в основу якого поклав біблійну цитату з Ісаї 65, 18: *«Ви ж радуйтеся й веселіться по віки вічні з-за того, що Я творю! Бо ось Я творю Єрусалим на радість, його народові на втіху»*.

Апостол, зокрема, наголосив на тому, що радістю розпочалося Євангеліє Ісуса Христа словами, мовленими Ангелами пастухам під час народження Ісуса Христа: *«Не бійтесь, бо я звіщаю вам велику радість, що буде радістю всього народу: Сьогодні народився вам у місті Давидовім Спаситель, Він же Христос Господь»* (Від Луки 2, 10-11).

Радістю воно й завершиться, про що сказано в Книзі Одкровення: *«Радуйтеся і веселімося і віддаймо славу йому, бо настав шлюб Агнця і дружина його приготувалася. І дано їй, щоб одягнулася у вісон чистий, ясний, вісон же – це праведність святих»* (Одкровення 19, 7-8).

Тож, як підкреслив Апостол, проявляймо радість навіть тоді, коли доводиться зазнавати випробовування, про що писав Апостол Яків: «Уважайте за найвищу радість, мої брати, коли підлягаєте різноманітним спокусам» (Якова 1, 2).

І в цій громаді після богослужіння відбулося прекрасне спілкування з Апостолом та між присутніми на богослужінні братами й сестрами.



Миргород. Спільне фото з Апостолом

ВИХІДНІ ДАНІ:

Часопис «Наша новоапостольська сім'я», № 10, 2025 р.

Засновник: Релігійна організація «Управлінський центр Новоапостольської церкви в Україні», проспект Тичини, 18-А, м. Київ (за дорученням Міжнародної Новоапостольської церкви, м. Цюрих, Швейцарія).

Адреса редакції: вул. Збаразька, 8а, 46002 Тернопіль, Україна; тел./факс: (+380352) 524732; p.bich@nak.org.ua сайт: nak.org.ua;

Головний редактор: Будник Анатолій Феодосійович

Відповідальний редактор: Бих Павло Євгенович

© **Видавництво:** Фрідріх Бішофф ГмбХ, м. Франкфурт-на-Майні/Німеччина;

Друк: ТОВ «Терно-граф», вул. Текстильна, 18, 46020 м. Тернопіль, Україна; тел. (0352) 51-91-65, 51-91-64; e-mail: terno-graf@ukr.net

Наклад: 380 прим. (українською мовою).

Часопис поширюється безкоштовно серед парафіян Новоапостольської церкви та зацікавлених осіб.

Ми з вдячністю приймемо пожертви на видавничу діяльність.

Отримувач платежу: Релігійна організація «Управлінський центр Новоапостольської церкви в Україні», проспект Тичини, 18-А, м. Київ.

Банківські реквізити:

IBAN р/р UA86320984000002600524 0016749 в АТ "Прокредит Банк", МФО 320984, ЄДРПОУ 14301165;

або IBAN р/р UA77 322669 00000 2600 130 023 5975 (УАН) в АТ «Ощадбанк» м. Київ, МФО 322669

Призначення платежу: добровільні пожертвування від ...

© Цей часопис і всі опубліковані в ньому матеріали захищені авторськими правами.

На повний або частковий передрук матеріалів, а також їх будь-яке копіювання і поширення вимагається дозвіл видавництва